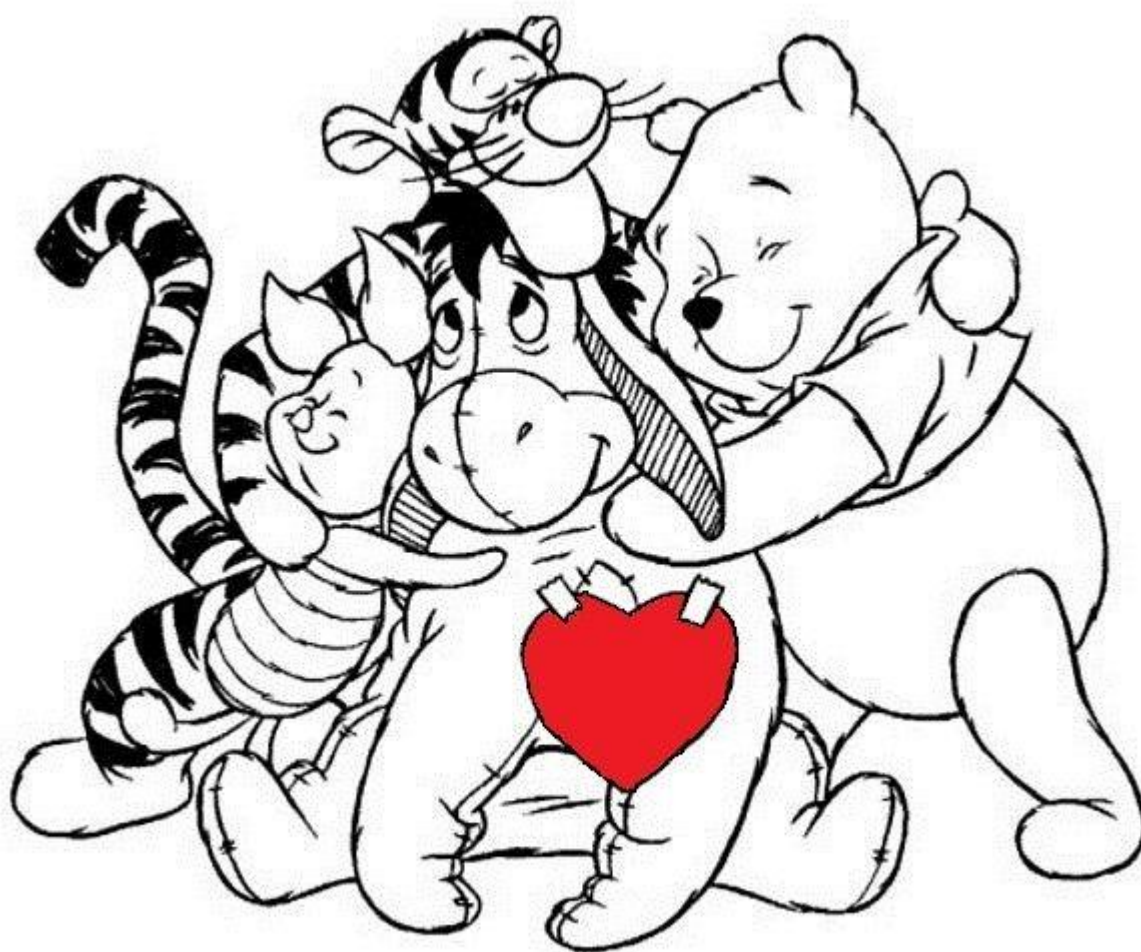

**Plan for arbeid mot mobbing
i Troens Liv barnehage.**

1. Innledning

En av våre oppgaver i Troens Liv barnehage er å støtte barn til økt livsmestring nå og for framtiden. Det handler om å ruste barnet til å inneha kompetanse så det kan håndtere utfordringene som kommer. Barnehagene skal sammen med foreldrene bidra til at barna får et godt fundament for å mestre livet videre ved å jobbe med grunnleggende faktorer som livsmestring, psykisk og fysisk helse og sosial og emosjonell kompetanse. Den skal også bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler positiv selvfølelse og tro på egne evner. Rammeplanen sier at barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Barnehageloven sier:

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Barnehageloven §1)

«mobbing er et resultat av, eller foregår på grunn av utydelige voksne»

2. Hva er mobbing

Det finnes ingen klar oppfatning om hva mobbing er noe som gjør at begrepet blir definert veldig ulikt. Vi har valgt å ta utgangspunkt i utdanningsdirektoratets tanker når vi definerer mobbing.

Mobbing dreier seg om negative fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen som har vanskelig for å forsvare seg. Den som blir utsatt for erting, plaging eller utestengning har ikke valgt dette selv.

Tilfeldig erting og konflikter, enkelttilfeller av slåssing og utestengning er ikke mobbing. Det dreier seg med andre ord ikke om enkeltstående handlinger som inngår som en del av det å være menneske, eller om barn som en gang i mellom ikke blir med i lek. Derimot sier FUB at mobbing handler om negative mønstre som foregår over tid og hvor det er ubalanse i relasjonen. Mobbing gjør barn ulykkelige, kan få dem til å skamme seg og føle seg ensomme. De blir innadvendte og kanskje syke. Mobbing krenker enkeltindividet og kan iflg UDIR være et brudd på retten til å være respektert og trygg. Mobbing er ikke tilfeldig og rammer ikke tilfeldig.

Det kan noen ganger være vanskelig å skille mellom erting og mobbing, men det er helt klart at erting som foregår over tid er mobbing. Når mobbing oppstår er det viktig at personalet skiller mellom person og handling. Det er barnets handling som er uakseptabel.

3. Forebyggende arbeid

I dette arbeidet er det viktig å ha en tiltaksplan for hvordan man skal håndtere mobbing når det forekommer. Det er minst like viktig å ha et stort fokus på den forebyggende faktoren. Ved at personalet har kompetanse på forebygging klarer de å fange opp mobbing på et tidlig tidspunkt. «Barnehagen skal ha et helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til at barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing» (Rammeplan 2017. s.11)

I Troens Liv barnehage har vi nulltoleranse for mobbing

Mål for barna:

- Barna opplever trygghet, glede og mestring i barnehagen
- Barna føler seg sett, hørt og verdsatt i barnehagen
- Barna opplever at de har venner i barnehagen
- Barna opplever at de får hjelp og støtte av voksne når de trenger det
- Barna opplever at de er en del av fellesskapet

Mål for de voksne:

- Være nær nok til å se og høre
- Være aktive, varme og engasjerte
- Bry seg
- Kompetanse om hvordan de skal forebygge mobbing
- Kompetanse på hvordan man avdekker og setter i gang tiltak ved mobbing i barnehagen
- Være kjent med innholdet i denne planen
- Tett samarbeid med foreldre / foresatt

4. Hvordan forebygge mobbing

Mobbing bør inngå som tema på ulike møter i barnehagen. Videre bør barnehagen utarbeide et system for observasjon og refleksjon. Å jobbe med forebyggende faktorer i barnehagen handler bl.a å jobbe med sosial kompetanse, språklig kompetanse, voksenrollen og observasjoner.

Sosial og emosjonell kompetanse

Barnehagene skal støtte barna i deres sosiale og emosjonelle kompetanse. Sosial kompetanse handler om å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen er sentral for at enkeltbarnet skal lykkes og trives, og for at det skal bli verdsatt som venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna. Den emosjonelle kompetansen handler om å gjenkjenne, sette navn på og forstå andres følelser. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap.

Et barn som samhandler godt med andre, kan både tilpasse seg fellesskapet og være en synlig deltaker som hevder sin plass. Forskning viser at barns evne til å etablere vennskap i stor grad henger sammen med den sosiale kompetansen deres. Sosial kompetanse består av et sett ferdigheter som naturlig inngår i en helhet i barnas samspill, for eksempel selvfølelse, empati, prososial atferd, selvhevdelse og selvkontroll. Hvilke ferdigheter som er aktuelle, vil avhenge av situasjonen og sammenhengen. I relasjonene til voksne og barn i barnehagen videreutvikler barnet den sosial kompetansen som det trenger i relasjoner til andre mennesker generelt.

Begrepsforklaringer som kan være nyttige i personalets refleksjon over sosial kompetanse

Selvfølelse: å oppleve egenverd, akseptere seg selv, kjenne seg akseptert, oppleve indre styrke og ha en positiv holdning til seg selv

Empati: å ha forståelse for andres perspektiver, tanker og følelser, kunne leve seg inn i andres situasjon, vise medfølelse og ta hensyn og kunne tolke og forstå følelsesuttrykk

Prososial atferd: å ha positive, sosiale holdninger og å kunne utføre handlinger som å oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre

Selvhevdelse: å kunne hevde seg selv og egne meninger på en god måte, våge å stå imot gruppepress, ta initiativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang, delta uoppfordret og invitere andre

Selvkontroll: å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser.

Språklig kompetanse

Å kunne sette ord på egne tanker, opplevelser og følelser er svært viktig. Barn trenger støtte fra voksne som undrer seg sammen med dem. Barn kan de «vende blikket innover» og kjenne etter hvordan de opplever ulike situasjoner. Dette er nødvendig for barn som mobber og blir mobbet.

Aktive og tydelige voksne

I heftet « mobbing i barnehagen» (barne-og familiedep) er det presisert at aktive voksne bidrar til å skape personlige, varme og inkluderende miljøer og relasjoner i barnehagen.

Barn trenger voksne som:

- Er gode rollemodeller
- Er anerkjennende og støttende. Det betyr at alle blir lagt merke til og får positiv oppmerksomhet
- Er bevisst i forhold til og tar alle barns forklaringer på alvor i konflikter og hendelsesforløp
- Tar initiativ til, snakker med, fryder seg med og finner på ting med barna
- Har tålmodighet til å følge opp hvert enkelt barn
- Har bevissthet om forskjellen på humor og ironi
- Bidrar til et inkluderende miljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme
- Bidrar til at samspillet mellom barna er preget av likeverdighet
- Bidrar til en trygg og avslappende tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring.
- Skaper et godt miljø som gir rom for prøving og feiling
- Legger til rette for at barna skal få si sin mening og bli hørt hver dag.
- Informerer foreldre om mobbeplan via årsplanen.

Foreldrerollen

Foreldre og barn har iflg Rammeplan 2017 et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Som foreldre er det viktig å være bevisst på i hvor stor grad man påvirker egne barn med hva du sier og med dine holdninger. Hvis mange barn har lært av sine foreldre å være åpne og positive i møte med andre barn vil dette bidra til å skape et godt miljø både for de sårbare barna og de andre (Den ene, Unicef).

Barn trenger foreldre som:

- Sier hei til alle barn i barnehagen, prøv å lære deg flest mulig navn
- Snakker positivt om andres barn og foreldre
- Setter grenser på en vennlig og positiv måte
- Les mer om hvordan du kan være «den ene»

https://www.unicef.no/sites/default/files/barnehagehefte_ok_web.pdf

Organisering

Barnehagen skal iflg Rammeplan 2017 ta i bruk varierte arbeidsmåter for å ivareta barnas behov for omsorg og lek. Ved å organisere barna i små grupper deler av dagen, får personalet en tettere relasjon til barna. Å jobbe med barn i små grupper gjør at personalet lettere fanger opp signaler fra barna og på den måten får støttet og veiledet deres språklige og sosiale utvikling.

Reflekter rundt personalet sin relasjon til barna i barnehagen:

- Er de voksne anerkjennende og støttende for barnas initiativ, eller mer preget av å gi beskjeder, formidle egne tanker og kontrollere at barna følger regler?
- Er de voksne bevisst i forhold til og tar alle barns forklaringer på alvor i konflikter og hendelsesforløp, eller er det noen som blir oversett?
- Tar de voksne initiativ til, snakker med og finner på ting med barna, eller er det de samme barna de prater med og de samme de ikke tar kontakt med?
- Har de voksne tålmodighet til å følge opp hvert enkelt barn, eller blir de raskt avbrutt?
- Har de voksne bevissthet om forskjellen på humor og ironi?
- Bidrar de voksne til et inkluderende miljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme?
- Bidrar de voksne til at samspillet mellom barna er preget av likeverdighet?
- Bidrar de voksne til en trygg og avslappende tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring?
- Skaper de voksne et godt miljø som gir rom før prøving og feiling?
- Legger de voksne til rette for at barna skal få si sin mening og bli hørt hver dag?

Reflekter rundt miljøet i barnehage:

- Er miljøet preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller er det preget av mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?
- Er miljøet i hovedsak inkluderende, eller er det preget av utestengning av enkeltbarn?
- Er samspillet mellom barna preget av klare sosiale hierarki eller av likeverd og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?

- Er det en trygg og avslappa tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandre sin mestring, eller er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger til hverandre?

5. Hvordan avdekke mobbing

- Samtaler med barn
- Foreldresamtaler
- Personale som er tilstede, som leker og som snakker med barna om hvordan de har det
- Observasjon og kartlegging av barn / barnegruppa og miljøet i barnehagen

6. Prosedyrer når mobbing oppstår

Tiltakene må være rettet mot både individ, grupper og hele miljøet i barnehagen. Mobbing må håndteres med klokskap. De voksne må være bevisste på at barn som blir mobbet, ikke skal ha ansvar for det.

Samtidig må personalet skille mellom person og handling.

Barna:

- Oppfølgingssamtale med de involverte barna
- Vurdere behov for å snakke med hele eller deler av barnegruppa (temaarbeid)
- Vurdere å søke veiledning (PPT, helsestasjon ol)
- Personalet må observere samspillet mellom barna det gjelder
- Personalet utarbeider en felles strategi for å stoppe mobbingen med en gang
- Gjennomføre den nødvendige samtalen med barna

Foreldre:

- Pedagogisk leder og styrer gjennomfører den nødvendige samtalen med foreldrene til begge parter
- Bli enige om tiltak
- Hva kan foreldrene bidra med?

Barnehagen sitt miljø:

- Barnehagen/barnegruppa sitt miljø skal jevnlig kartlegges ved observasjonsspørsmål
- Pedagogisk leder utarbeider og sørger for gjennomføring av tiltak
- Pedagogisk leder informerer styrer i arbeidet, styrer støtter pedagogisk leder i dette arbeidet.

Personalet

Tiltak	Ansvar	Dato/signatur
<p>1. Personalet skal gripe inn med en gang han / hun oppdager mobbing i barnehagen. Styrer og pedagogisk leder skal informeres</p> <p>Personalet på avdelingen skal informeres i møte: Konkret skildring av hva som har skjedd, hvem og hvordan. Hva har de voksne gjort? Utarbeide tiltak</p>	<p>Den som oppdager mobbing</p> <p>Personalet på avdelingen</p>	

<p>2. Snakk med barna om det som har skjedd. La de få komme med innspill på hva de kan gjøre videre. Lag en tiltaksplan med barna og personalet sine innspill og løsninger</p>	<p>Personalet på avdelingen</p>	
<p>3. Foreldrene til de involverte blir informert og tatt med på råd</p>	<p>Pedagogisk leder og styrer</p>	
<p>4. Evaluere sammen med barna hvordan dette går etter ca 1-2 uker. Ny samtale med barna ved behov</p>	<p>Personalet på avdelingen</p>	
<p>5. Evaluere sammen med personalet etter 1-2 uker. Vurdere videre tiltak</p>	<p>Pedagogisk leder sammen med avdelingen</p>	
<p>6. Ny informasjon/samtale med foreldre etter behov</p>	<p>Pedagogisk leder og styrer</p>	
<p>7 Evaluere fortløpende til saken er løst</p>	<p>Pedagogisk leder sammen med avdeling</p>	

Skjema

Referat fra møte vedrørende mobbing i barnehagen.

Merk: Skjemaet skal ligge i barnet sin mappe. Kopi til foreldrene

Møtedato:

Tilstede på møtet:

Sak	Tiltak	Ansvar

Dato for oppfølgingsmøte: _____

Skien _____

Underskrift foreldre:

Underskrift pedagogisk leder og styrer:

Observasjon av miljøet i barnehagen

Spørsmålene nedenfor kan knyttes opp mot spørreskjema for personalet, utgangspunkt for refleksjoner mm.

Når barnehagen kartlegger miljøet jevnlig oppdager personalet endringer tidligere og kan sette i gang tiltak ved behov

Sjekkliste - barnehagen sitt miljø:

SPØRSMÅL	JA alltid	Ja ofte	NEI sjeldent	NEI Aldri
Er vi anerkjennende og støttende i vår barnehage ifht barna sine initiativ?				
Blir alle barna lagt merke til i like stor grad?				
Får alle barna positiv oppmerksomhet?				
Får noen barn oftere negativ oppmerksomhet enn andre barn?				
Kan vi se et mønster i at vi har lettere for å tro på noen barn sin forklaring i konflikter enn andre?				
Er det barn vi oftere tar kontakt med og setter i gang aktiviteter med enn andre?				
Blir enkelte barn raskere avbrutt eller avvist av oss enn andre når de tar kontakt med oss?				

<p>Har vi større tålmodighet med enkelte barn, når det gjelder å følge de opp og hjelpe de?</p> <p>Er alle bevisste om at barn ikke alltid kan skille humor og ironi?</p> <p>Er miljøet i barnehagen preget av omsorg, anerkjennelse og varme?</p> <p>Er samspillet mellom barna preget av likeverd og veksling mellom hvem som bestemmer og hvem som får være med?</p> <p>Er det en trygg og avslappet tone i barnehagen som er preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede</p> <p>Er det rom for at barna får prøve å feile i vår barnehage</p> <p>Er det barn som oftere blir hørt og får hevde sin mening</p>				
--	--	--	--	--

